

PRZEBOŚĆ (16) *vb pf*

e oraz o jasne.

inf przebość (4). ◇ *fut 1 sg* przebodę (1). ◇ *3 sg* przebodzie (1). ◇ *praet 3 sg m* przebodł (5). [*f* przebodła.] *n* przebodło (1). ◇ *3 pl m pers* przebodli (3). ◇ *impers con* by przebodzi(o)no (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

Przekłuć, przeszyć ostrym narzędziem raniąc lub zabijając; perfodere, perforare HistAl, PolAnt, Cn; transfigere Miech, Vulg, Cn; transforare HistAl; lanceare Mącz; configere Calag; (in-, per)figere, (con-, trans)fodere, pertundere, transverberare Cn [w tym: kogo, co (14)] (16) : to zwierzę dwu rycerzów zabiło/ kthorego gdy nie mogli przebość kilofy żelaznymi ie łtuki. HistAl I2; [Abimelech powiedział:] Dobądź mieczą twego á zabił mi/ by łnadz o mnie nie rzezono niewiáftá go zabiłá/ A thák go przebodło pácholę iego y vmárl. BibRadz Iudic 9/54; Mącz 183c; Erftechen. Przekłóć/ przebość/ et przepchnąć. Configere. Calag 175b; SkarŻyw 188.

przebość czym (6): gdy lewą rękę podniósł aby tatarzyna vderzył tedy go drugi tatharzyn pod pachę ołzczepem przebodł/ tak że on już za martwe z konia się pochylił *MiechGlab 12; HistAl B4, Nv; A* gdy tajemnie weszli do namiotu Saulowego/ rzekł Abiííái/ przebodę Saula tám tym iego ołzczepem? *BielKron 67v; HistRzym 117. Cf Zwrot.*

W porównaniu (1): Gdi to Alexander wypił/ nátychmiał głósem wielkim záwołał mówiąc/ wípomółzcie wípomółzcie/ á skłóniwłzy się ná práwą łtronę/ zdáło się mu iákoby mieczem iego wátrobę przebodziono *HistAl Nv.*

W charakterystycznych połączeniach: przebość miejsca tajemne, serce, wátrobę; przebość kopijami, mieczem, oszczepem (2), rohatyną, włócznią; przebość pod pachę.

Zwrot: »k ziemi [= tak, że koniec broni utkwiał w ziemi] [czym] przebość« (1): pothem łzyekierka poprawyll, a zadawłły mv the rany thak ze yuřch bill vmarl wono yezyorko y wewliekl, y thamze yegołch Rohatina go kłzyemy przebodł. *LibMal 1543/77.*

Przen (1) :

Szereg: »przeniknąć i przebość« (1): Oto vfałz w tey lańce trzćinney ná łomioney/ to iełt w Egipćie/ ktorey iełliby się ktho podpárl/ przeniknie rękę iego y przebodzie [*intrabit ... et perforabit*] iá/ Tákci iełt y Farao Krol Egipćki włzytkim ktorzy vfaia iemu. *BibRadz Is 36/6.*

a. O Chrystusie (4) : *LatHar 756; Y zálię drugie písmo mowi: Vřzřá/ kogo przebodli. WujNT Ioann 19/37; [Iełli cię myśli łerdeczne o niełáłkę iego przypráwuia: poyřrzy/ że on dla tego bok łobie przebość dał/ y łerce otworzyć WujPosŚw 1584 113 (Linde); Pozdraw A6v].*

przebość czym (2): TarDuch Ev; ieden z żołnierzów włócznią otworzył (marg) przebodł (–) bok iego [latus eius aperuit]/ á nátychmiał wyłzá krew y wodá. WujNT Ioann 19/34.

Synonimy: przebić, przekłóć, przekować, przeniknąć, przerazić.

Formacje współrdzenne cf BOŚĆ.

Cf PRZEBODZION